

ג.

תשח"י

זכרונות מ"בית חיינו"
והפעילות במסגרת צא"ח

תשח"י

ב"ה. מוצש"ק תצוה, פ' זכור. ט' אדר תשח"י, ברוקלין,
בשעה השמינית בדירתנו 763 איסטערן פארקוויי, מס' E-21.

היום בוקר בשעה 8:50, בבואי לבית המדרש של כ"ק אדמו"ר שליט"א,
תיכף בהכנסי ראיתי את ר' דוד ראסקין נחפו אל התלמידים, וכעבור רגע,
והנה כל התלמידים קמו בבהלה ממקומותיהם ובקול המולה מיהרו אל חדר
המדרגות בו נמצאת הדלת לחדרו של כ"ק אדמו"ר שליט"א.

בלי לחשוב הרבה, פשטתי את מעילי העליון ואת הטלית ואדחק עצמי
לדלתו של כ"ק אד"ש, כי סיפרו לי, אשר כ"ק אד"ש נכנס לפני רגעים מספר
לבית המדרש וגם לחדר השני. אחרי זה קרא את ר"ד ראסקין ואמר לו בלשון
זו: "די וואס ווילן הערן חסידות זאלן אריין אין צימער".

כעבור רגע או שני רגעים (לא יותר), נפתחה הדלת והעומדים צפופים על
יד הדלת, כשלשה מנינים - ביניהם אך כחמשה אברכים - נכנסו אל החדר
פנימה. ואני תפסתי את מקומי על יד החלון. המקום הראשון מצד זה אל
השלחן. כמה מהתלמידים היו בהבנין בעת שקרא כ"ק אד"ש לאמירת דא"ח
ולא הספיקו להגיע לדלת לפני שנסגרה. ושמעתי כי גרשון מענדל גארעליק
האט געוויינט מרוב עג"נ שלא זכה לשמוע את אמירת המאמר.

כ"ק אד"ש ישב על כסאו חבוש מגבעתו ופניו פונות ממולו נוטה מעט לשמאלו, באמצע אמירת המאמר פנה יותר לשמאלו לצד הקיר וממול פניו עומד כסא ריק, וכן הי' כל זמן האמירה. זייער אָנגעצויגן. עוד מעט ויפרוץ בבכי. ויאמר לסגור הדלת. כאשר שאל שוב אם הדלת סגורה והבטיחוהו ע"ז, התחיל לאמר את המאמר ד"ה זכור את אשר עשה לך עמלק, מחה תמחה את זכר עמלק. ותוכנו ביאור כפל המצוה דזכור ותמחה, וביאור ראשית גוים כו' ואחריתו, הפרש עמלק וז' עממין, כמבואר במאמר זכור תרס"ה וזכור תרפ"ז. אלא ששינה בסדר הענינים. בדברו בענין חומת בת ציון נשבר קולו כמבקש לבכות. גם בסיום המאמר ניגב את עיני קדשו.

– המאמר זכור תרס"ה ניתן אלינו לפני כשבועיים לסדרו מביכל סימפסאן ואני סידרתיו כולו, וכפי שאמר לי ר"ל גראָנער הנה סופו הוא הנחה מאחד השומעים וביום החמישי בשבוע העברה ניתן גם סיומו העתקה מכת"ק אדנ"ע, ומקוים כי המאמר יודפס לחג הפורים הבע"ל. –

המאמר ארך כחמישים רגעים. ובגמרו יצאו הנוכחים מחדרו של כ"ק אד"ש. ר' דוד ראָסקין ניגש אל כ"ק אד"ש ואמר לו, כי הצעירים מסדרים התועדות אחרי התפלה, כי היום הוא יום ט' אדר, יובל שנת ח"י מביאת כ"ק אדמו"ר (מוהרי"צ) לאמעריקא. כ"ק ענה: זייער אַ גלייכע זאך. ובהנוגע להשתתפותי – המאמר הוא ההשתתפות הטובה ביותר.

התל' אברהם יצחק שם-טוב חזר על המאמר, בעזרתו של יעקב יצחק קאָדאָנער, אפרים ראָזענבלום ועוד. גם אני עזרתי קצת כי ידעתי הענינים מסידור המאמר דתרס"ה.

ר' יואל שי' לא הי' בעת האמירה, ובבואו סיפר לי כי בבית למד את המאמר זכור-תרפ"ה בחשבו כי כ"ק שליט"א ידבר בעניניו (אחר התפלה – כמובן). ולא ידע רוב הקהל כי הסדר ישונה ליום זה והמאמר יאמר לפני התפלה. כמובן אשר אחרי החזרה יודע הוא את המאמר טוב ממני.

אחרי התפלה היתה התועדות. אברהם שם-טוב חזר שוב על המאמר. ודיבר ר' שמואל לויטין כמה דיבורים, ר' אלי' חיים רויטבלאָט האָט גענומען אַ קאָפעטשקע און האָט זיך צואווערטעלט מיט ר' זלמן דוכמאָן וכו' . . .

הרה"ח ר' אליהו סימפסון

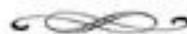
הרה"ח ר' שמואל לויטין

במוצש"ק העבר היתה התועדות רבתי, מלוה מלכה ע"י צעירי אגו"ח, נוכחו כמאה איש וביניהם כשמונים אברכים. ההתועדות היתה בבית הכנסת הרב נאוויק ברחוב טראי. ר' דוד ראסקין נתן סקירה כללית על הפעולות, הרב ר' שניאור גארעליק האורח קרא את המכתב של כ"ק אד"ש לסניפי צא"ח מיום ר"ח שבט (כפי שנודע נשלח בעיקר לריאו די זשאנירו, בברזיל) ותוכנו ביאור הפסוק ויהי באחד עשר חדש באחד לחדש הואיל משה באר את התורה כו' . . .

שטורעם.נט SHTUREM.NET

הרב מרדכי מענטליק נאם נאום נלהב ותוכן דבורו: להיות מסור לפעולות כ"ק אדמו"ר שליט"א, והציע שכמה אברכים ימסרו א"ע אשר כל ענינם יהי לבצע משימותיו של כ"ק אד"ש. ער האָט גערעדט ווי א חסיד, עד שגם ר' . . שי' המבקר הגדול נתרשם מדיבוריו.

ביום הראשון היתה הצגת ילדות בית רבקה לטובת ישיבת אהלי תורה של ר"מ טייטעלבוים, הראו גם את סרט ל"ג בעומר משנה העברה.

אנשי מימשל ביחידות אצל הרבי

מימין לשמאל: חדב"ן הרש"ג, הרה"ח ר' בנימין גורודצקי, הרה"ח ר' ניסן מינדל, הרה"ח ר' שלמה אהרן קארנובסקי, הרה"ח ר' חיים מרדכי אייזיק חדקוב. בצד שמאל: הרה"ח ר' יעקב העכט

אני נאמתי בפני הנשים הנאספות. תוכן נאומי: סיפור ממאמר וקבל היהודים תרפ"ז, ושיחת כ"ק אד"ש בחג הפורים העבר בסיפור המדרש מכ"ב אלף ילדים שלימדו מרדכי.

ביום השני אסיפה בבית יואל שי' בסידור הנגינה לחג הפורים, כי הרב חודקוב עורר שוב בנחיצות הדבר, וצריכים לעשות דבר מה אודות זה, החלטנו כי יתנו לנו מקום מיוחד בעת ההתועדות, ונאסוף כחמש עשרה אנשים שינצחו על הנגינה. אולי יצא דבר מה מזה.

כן בחרנו ורשמנו סימנים לכ' ניגונים בערך, לנגנם.

ביום ג' שיעור לימוד מחברינו בביתנו, למדו שו"ע הל' פסח והמשך כימי צאתך תש"ח. בסוף הלימוד נשאר ר"מ גאלדמאן ויואל שי' ושוחרנו ארוכות על תפקידה ועתידה של צא"ח עד שעה מאוחרת ביותר.

ביום הרביעי ביקרני יואל שוב. ואני הנני עסוק בהגהת ספרו של הר"מ רי"י פיקארסקי על שו"ע אדה"ז הל' נדה. שוחחנו כמה שעות על דא ועל הא. עס איז מיט איהם גאנץ אינטערעסאנט צו פארבריינגען.

ביום החמישי אסיפת חזרה (רעפעטיציע) על הניגונים שננגן אי"ה בהתועדות חג הפורים. רוב האברכים שהבטיחו לא באו, והיו כמה אברכים וכמנין בחורים. וניגנו עד שעה חצי השתים עשרה בערך. יעזור השי"ת שיהי' טוב, כי אינני רואה עדיין שום תקוה לעתיד מזהיר בזה. נאָר אויב מען וועט טאָן וועט עפעס ווערן.

הילדים קצת חולים און מען לאָזט ביינאָכט ניט שלאָפן. יעזור השי"ת שיהיו בריאים ושלמים וגדלים כברכת ה'.

הנני מוכרח להפסיק כי עלי עוד לנאום לפני הנשים הערב בביתה של מרת פאָפאָק, ואחרי זה אסיפה של צא"ח בביתו של חיים אשר גארפינקל.

ב"ה, ב', י"א אדר, תשח"י. שעה 9:15 ערב

במוצש"ק נאמתי בפני נשי חב"ד, התוכן: סיפור כ"ק אדמו"ר ברשימת תרנ"ג שנדפסה בקונטרס י"ב תמוז תשי"א.

בשעה עשר ורבע בערך באתי לאסיפת צא"ח בביתו של ח.א. גארפינקל – כהנוב – הנוכחים: משה פסח גאָלדמאַן – המזכיר דצא"ח, ח.א. כהנוב, יודא קרינסקי ודובער אלעניק ואח"כ באו גם דוד ראסקין ומשה קאזארנאָווסקי.

דנינו בדבר ביקור אצל הרבנים דאיגוד הרבנים וכן אודות שיעורי הערב שנתיסדו באחרונה, אודות עניני הדפסה, שיחות כו'.

האסיפה נגמרה כשעה אחר חצות לילה ונקוה כי יהיו תוצאות טובות עקב אסיפה זו.

תמול ערב ואני עסוק בהגהת ספרו של הראש ישיבה, הרב פיקארסקי, ביקרני יואל שי', כי רצה לשאול אצלי ביכל תר"ס-ס"ה, וישב כמה שעות ושוחחנו בעניני לימוד כמו ספק ספיקא, מתהפך ואינו מתהפך, והזכירני תוכן דברי כ"ק אדמו"ר שליט"א ביום כ"ד טבת תשי"א בהתועדות סיום הש"ס, בסוף מס' נדה במחלוקת ב"ש וב"ה בדין שומרת יום כנגד יום, מחלוקתם בהדלקת נרות חנוכה ובדין כוורת דבש אם מחשבה מטמאתן או דוקא עשייתן, ז.א.: משיהרהר או משירסק. בלע"ה זכרונו טוב והבנתו עמוקה.

אחרי שעזב את מעוננו גמרתי את הגהת הספר הנ"ל בשמו, חקרי הלכות ח"ב, כפי שנדברנו ישלם לי 50 סענט עבור עמוד, והיו יותר על מאה עמודים.

אתמול נמסר המאמר זכור-תרס"ה מוגה למען לגמרו ולהדפיסו, והיום נגמרה הדפסתו.

כפי שאמר לי ליב גראנער הי' בדעתו של כ"ק אד"ש להדפיס את, או רק להוציא חלק מן, סיום המאמר שנסדר בתחילה מההנחה שבביכל סימפסאן, אמנם בסוף דבר נדפס המאמר בלי הסיום שבהנחה אלא כפי שנרשם ע"י אדנ"ע.

(הפסקתי את הכתיבה, כי בקרני שלום בער בוטמאן הדר בביתנו בקומה הרביעית, ירדתי לדירתו והיו שם גם יואל ואייזיק שוויי וקראנו כמה ממכתביו של כ"ק אד"ש, כי יש לו אוצר גדול מהעתקות מכתבים. כן נדברתי אתו אשר מחר אי"ה בשעה חצי השמינית יבקר איתי את הרב שלמה גאלדמאן כפי המדובר באסיפה האחרונה, כי יודא קרינסקי כבר קבע את הראיון עם הרב גאלדמאן. צלצלתי אודות זה גם למ.פ. גאלדמאן ולא הי' בביתו כי הלך לחתונת יוסף וואלדמאן, וצלצלתי לדוד ראסקין והוסכם אשר יודל קרינסקי יתן את החומר - קובץ ליובאוויטש, בטאון, ותניא - לש.ב. בוטמאן).

בבואי היום אחרי העבודה בשעה 7 - אשר כרגיל מתפלל כ"ק אד"ש תפילת ערבית עם המנין הקבוע של בני הישיבה בשעה 6:45 - הנה כ"ק אד"ש לא התפלל עדיין, כי קבל ליחידות את ר' בנימין גאראדעצקי שבא היום, והתפלל ערבית בשעה 7:30, אחרי גמר היחידות.

ג, י"ב אדר, שעה 12 לילה.

היום בשעה השמינית בערב בקרנו, אני ושד"ב בוטמאן את הרב שלמה גאָלדמאַן ברחוב פעניסילוועניע. שוחחנו אתו כחצי שעה אודות פעולות צא"ח ועוררנוהו לסדר שיעורי ערב מתלמידי התלמוד תורה שעזבו לימודם, והבטיחנו לעשות בזה. סיפר לנו כי הי' כמה פעמים אצל כ"ק אדמו"ר (מהוריי"צ) וגם - יבלח"ט - אצל כ"ק אד"ש, כן היו לפני חתונתם הוא ורעיתו אצל כ"ק אדמו"ר לקבל ברכתו. השארנו אצלו קובץ ליובאָוויטש, בטאון חב"ד ותוכן השיחות ועוד כמה דברים.

היום למדנו אצל מ.פ. גאָלדמאַן, היו יותר ממנין מתאספים, וכמו בכל פעם למדנו עד שעה 10:30 ואח"כ נשארנו לשוחח קצת אודות פעולות צא"ח. דברנו בנחיצות הדבר לעורר - אויפלעבן - את המבצע "מבית לבית", אשר נעזב בזמן האחרון. ישנם הרבה נקודות במה להתעסק, אבל הדברים אשר עורר עליהם הרב חודקוב, ומסתמא הוא בהוראת כ"ק אד"ש, בהם צריך לעשות בתוקף יותר.

לייב מוצקין סיפר, כי אמר לו אחד מהמקורבים (לא אמר מי) שכ"ק אד"ש אמר לו כי הוא מודאג מזה שאין עוסקים כהלכה בעניניו, וכאשר שאל הלה: הרי כ"ק חותנו אדמו"ר הי' מעורר על כל הדברים בעצמו, אמר: איך האָב אַן אַנדער דרך, והוא רוצה שיהי' באופן מלמטה למעלה, אתערותא דלתתא.

קת ווייס - חתנו של ר' משה דובינסקי - סיפר את אשר שמע, שלפני המשתה - דינער - שהי' עבור הישיבה תו"ת בחודש טבת או שבט, הי' הרש"ג שי' על יחידות אצל כ"ק אד"ש בעש"ק כעשרים רגעים לפני הדלקת הנרות, ואמר שיש לו דאגה, היות אשר הזמין את מר לעפקאָוויטש, התובע הכללי של ניו יורק, להדינער והלה הבטיח כי יהי' נוכח, ועכשיו אין לו מי שיוכל להתרועע אתו בעת הדינער, ז"א מישהו ממכיריו וואָס זאָל אים קענען אונטערהאַלטן. וישאלהו כ"ק אד"ש, מיהו אשר הי' בדעתו מתחילה לזה. ויאמר, או השופט קליינפעלד או מר יקותיאל קרעמער - אחד מהמתעסקים להביא את כ"ק אדמו"ר לאמריקה, והוא ואחיו מראשי הפעילים בהחזקת הישיבה מיום הוסדה - אולם מר קליינפעלד בטח לא יהי' וגם מר קרעמער נמצא כעת בפלאָרידאָ לבלות חופשתו. ויאמר לו כ"ק אד"ש שיצלצל למר קרעמער שיטוס לניו יאָרק להיות נוכח בהדינער. וכאשר ראה שאין הרש"ג שי' נכון לעשות דבר זה, כי כנראה שירא שלא ירגוז מר קרעמער עליו

שמבלבל מנוחתו, אמר כ"ק אד"ש: אויב איר ווילט קענט איר אים רופן אויף מיין חשבון. כל יום השבת לא הי' יכול הרש"ג להחליט אם בכלל לצלצל אליו, ובמוצש"ק החליט שיצלצל. אמנם לא יזכיר לו דבר מביאתו לניו יאָרק. וראה זה פלא, כאשר דיבר אתו על הטלפון אמר לו מר קרעמער בעצמו שהחליט לבוא להדינער וכבר יש לו הכרטיסים מוכנים לזה. וכן הי' שבא לניו יאָרק והי' נוכח על הדינער.

ד', תענית אסתר, שעה 12 לילה

היום באו מפיטסבורג כשתים עשרה תלמידים לחג הפורים, ומטעם צעירי חב"ד סידרום אצל אנ"ש. כן בא מר ליטוין מבאָסטאָן עם בני ביתו, והוזמן להיות אצלנו לסעודת פורים מחר אי"ה.

תפילת ערבית היום הי' בשעה 6:30, והקורא המגילה הי' ר' מרדכי שוסטערמאן.

בודאי מתועדים באיזה מקום שהוא. נדמה לי אשר יואל מתועד עם התלמידים הספרדים מארגנטינה. כי טוענים הם שאין מבינים אידיש, ולכן צריכים הם להתועדות מיוחדת.

כנראה שנתקרת קצת, גם הנני יגע מהתענית וקשה לי ללכת להתועדות.

מוצש"ק פ' תשא, שעה 12 לילה

ביום חג הפורים התפלל כ"ק אד"ש עם המנין וקראוהו לעלות לס"ת, קרה"ת ע"י דוד ראסקין. קריאת המגילה בלילה וביום ע"י ר"מ שוסטערמאן.

היום באו אצלינו משפחת ליטוין מבאָסטאָן ונמצאים עדיין אצלינו ויסעו מסתמא מחר בקר אי"ה. יש להם קירובים נעלים מכ"ק אד"ש, כי הם כעת יהודים שומרי תומ"צ, וגם עוסקים הרבה להחזקת הישיבה בבוסטון, ובאחרונה עזרו לקנין הבנין הגדול עבור הישיבה דשם. הבנין הי' מקודם בית תפלה לקונסרבטיבים. הוא בנין גדול מתאים לישיבה וגם לבית מדרש, וכ"ק נתן ברכות הרבה לזה.

ההתועדות דחג הפורים הותחלה בשעה 8:30 ונמשכה עד שעה 5:30 בקר. היו ענינים נפלאים מכ"ק שליט"א וגם הרבה גילויים.

תוכן השיחות אינני זוכר וגם מה שדיבר בקול נמוך ומה שדיבר לאנשים פרטיים הרבה לא שמעתי כי עמדתי קצת בריחוק מקום. משה לברטוב הבטיחני להלוות לי רשימותיו מהשיחות וקטעי שיחות ואעתיקם בל"נ אי"ה.

בתחילה הי' בשמחה רבה וציוה לנגן ניגונים שמחים, ואנחנו המנגנים אשר עמדנו מימינו אצל הבימה עשינו כמיטב יכולתנו. נדמה לנו כי הנגינה היתה קצת טובה מפעמים הקודמות, אם כי אין זה מספיק וחסר בזה הרבה, הרבה מאד.

אחרי כמה שיחות נשמע רעש באולם, כי היו הרבה מאוד נאספים בלי ע"ה, וקשה מאד להשתיקם וגם הרם-קול לא עבד כדבעי, וכנראה שגם דברים אלו פעלו עליו נמיכת הרוח - כמדומה לי, וכבר אמר כי כל הדברים הם הוראה כו', - וציוה לנגן את הניגון "היי צמאה" (וכמדומה לנו שמצוה לנגנו בעת שמשוהו אינו כדבעי) גם התחיל בעצמו ניגון "דרכך" וגם כאשר התחלנו לנגן ניגון שמח לא הועיל.

אמנם כנראה שבאמצע פעל משהו שוב בטוב. וכאשר גמרנו לנגן ניגון ישן לבבי אמר בחיוך: דאס איז דאך אן אסתר-תענית ניגון, איצטער זאל מען זינגען א פורים'דיקן ניגון, וניגנו ניגון שמח בשמחה, והי' בשמחה רבה. וכאשר גמרנו לנגן התחיל בעצמו ניגון א' דשמח"ת בשמחה גדולה ובמחיאת כפים.

אמר המאמר חייב אינש לבסומי שארך יותר משעה. מאמר עמוק בביאור עץ חמישים אמה, עדן, נהר, גן, אאלפך חכמה כו', פנימיות הרצון, חיצוניות הרצון כו'.

באמצע ההתועדות קרא את התלמידים שבהם נתייסדה ישיבת תו"ת באמריקה לפני ח"י שנה ביום שושן פורים, וקראם בשמותם ביניהם היו: זאב שילדקרויט, אברהם בארנעצקי, מענדל פעלדמאן, מרדכי אַלטיין, יצחק קאלאדני, יהושע גודמאן ועוד, כמה מהם לא היו בעת ההתועדות, ואמר כי היום נתמלאו ח"י שנה ליסוד הישיבה באמריקה, ודיבר הרבה בשבח הישיבה. נתן להם משקה בעצמו בידיו הק', וצוה להם לנגן ניגון שמח ולרקוד, וגם רמו להרב מענטליק לרקוד עמהם וקפץ הר"מ לתוך המחול ובעצמו עמד מלוא קומתו לרקד במקומו. וכן רקד הר"י דזייקאבסאן והרב שניאור גארעליק. ורקדו משך זמן, ואז התחיל לדבר אודות השיחה כל היוצא למלחמת בית דוד.

דיבר הרבה אודות הישיבה ורמו להנהלה וכנראה להרב סימפסאן

הרה"ח ר' מרדכי מענטליק עומד ליד הרבי

ביחוד. ואולי יהיו לי לכה"פ קטעי הרשימות.

שתה הרבה משקה, ושפך מהבקבוק בענעדעקטין כוס מלא (פשוט א גלאז) ושתה את כל הכוס בשתי פעמים עד גמירא, וביקש עוד משקה בענעדעקטין ולא הי', ובנימין לויטין נסע לביתו והביא את המשקה ולא נתנו הרש"ג שי' ליתן את המשקה לכ"ק שליט"א כי חס על בריאותו וכ"ק אד"ש אמר להרב מענטליק שישפוך בכוסו משקה ולא נתן לו הרש"ג וא' האברכים חטף את הבקבוק ונתנו להרב מענטליק אמנם הזקנים שי' עשו כמה תחבולות וסוף

דבר הי' כי לא נתנו לכ"ק אד"ש את המשקה ואחד הזקנים שפך לכוסו ממי הגוזז שעמדו על השלחן וכ"ק שליט"א לא הי' נוח לו זה, והראה זאת בתנועה ושפך את הכוס על הארץ.

הר"ד ריבקין שם ידו תחת אגרופו של כ"ק אד"ש כשהכה על השלחן, ואמר כ"ק: מען וויל פארהיטן מיין געזונט, מען דארף פשוט טאן אין תו"ת.

ליב מוצקין קרב להשלחן וביקש ברכה עבור בריאות אמו תחי' וכן פנה להרב חודקוב: אפשר וועט איר אויסרופן אז די האספיטאלס זיינען געשלאסן וכן די עקאנאמישע זאכן כו', ופעבור איזה זמן שפך לכוסו של ליב מוצקין ומלאו במשקה (אינני כותב בסדר קדימה ואיחור כי אינני זוכר הסדר).

הי' רעש גדול באולם והמסדרים לא יכלו לעשות סדר. ור"ז דוכמאן רצה לעמוד ולהכריז שיהי' סדר ואמר כ"ק שליט"א: דאס האט מען געדארפט נעכטן באווארענען, און איצט זעצט זיך אוועק.

בקול נמוך נתן ברכה כללית על בני חיי ומזוני, והיתה ברכה ארוכה ופרט: בני, שיהיו בנים בריאים, אלו שאין להם בנים שיהיו להם בנים, ואלו שיש להם ילדות יהיו להם גם בנים זכרים. וכן בחיי, שיהי' בריאות בהפלגה וכן במזוני לא רק שתהי' פרנסה מצומצת אלא פרנסה בהרחבה. וכל הדברים היו באריכות רבה, וימלא השי"ת ברכותיו.

אמר לבארנעצקי שיתן בניו לתו"ת ודיבר הרבה אודות זה, ואמר גם שמענדל פעלדמאן יתן בנו לתו"ת און הגם איך האָב אים מסכים געווען שיוציאו בכל זאת יתנו לתו"ת. ודיבר שיחה ארוכה לבנו של באַרנעצקי שירצה להכנס לשיבה.

כמה שיחות היו מיוסדות על מאמרו של כ"ק אדה"ז ליהודים היתה אורה ל' נקבה וכמה שיחות התחיל במאמר זה. גם צוה לנגן ניגון אני מאמין.

כאשר דיבר אודות תו"ת אמר שכל אחד ישתתף בהישיבה בגופו בנשמתו כו' ולא ישכח גם על ממונו. בסוף ההתועדות עשה המגבית דפורים לקופת רבנו. זה הי' בשעה החמישית בערך וצוה לנגן ניגון הבעש"ט. וצוה לנגן ניגון ד' בבות והבא אחרונה רק פעם אחת.

כאשר יצא מהפארבריינגען כנראה שלא הרגיש בטוב . . . והשי"ת יחזק בריאותו. כעבור כמה רגעים כבר האיר השחר.

ב"ה, ה' כ"א אדר, שעה חצי השתים עשרה לילה.

לצערי לא יכולתי להאריך בכתיבה במוצש"ק העבר, כי באמצע הכתיבה נכנסו מר ומרת ליטוין והוצרכתי לדבר עמהם. בשעה השמינית היו ביחידות אצל כ"ק אד"ש, ושהו כשלשת רבעי שעה.

בעת ההתועדות דפוחים קרוב מר ליטוין לכ"ק אד"ש עם בתו הקטנה שמלאו לה 4 שנים לאוי"ט, וביקש ברכה, כ"ק אד"ש נתן לה חתיכת מזונות וצוה לה לברך, וברכה וכ"ק ענה אמין.

ביום הש"ק היתה התועדות בחצר בית המדרש, וכ"ק נכנס בשעה 1:30 וישב קרוב לשתי שעות. היו כמה שיחות, וצוה לנגן ניגון אני מאמין, וסיפר אודות החסיד ר"פ רייזעס, שנקרא ע"ש חותנתו ששמה הי' רייזע, ולא ע"ש אביו הגאון משקלאָוו:

חמותו של החסיד ר"פ רייזעס היתה אשה עשירה בשקלאָוו, והיו לה ג' חתנים, וכאשר הי' כ"ק אדמו"ר הזקן בשקלאָוו פעל עליה רושם אדיר, באמרה שבא מגיד אחד מסביבות וויטעבסק, שלא שמעו ממנו קודם, ועל כל אשר שאלו ממנו גאוני שקלאָוו ענה בטוב טעם ועל שאלותיו לא ענו רק אחת משלשה, ואמרה אשר מי מחתני' שיסע לכ"ק אדה"ז לליאָזנא ויהי' שם משך זמן תתן לו את כל הונה.

ר"פ רייזעס נסע לליאזנא ושהה שם כג' חדשים, ובחזרתו הביא אתו מכתב לאשר כי הי' בליאזנא, ואז נתנה לו את כל הונה שעלה לסכום רב. ר' פנחס חזר לליאזנא ומסר את כל הכסף לכ"ק אדה"ז, ואז ברכו אדה"ז עס זאל ביי אים זיין תורה וגדולה, וביקש גם עוד דבר (הכוונה כנראה לבנים) ולא ענה כ"ק אדה"ז.

מחוזרי המאמרים אצל אדה"ז הי' אדמו"ר האמצעי, אחיו ר"ח אברהם ור' משה, וכן דער פעטער ר' לייבעלע ועוד, והטוב שבין החוזרים הי' הר"פ כי הי' מדקדק להניח על הכתב כלשונו ממש, וכאשר כ"ק אדה"ז הי' מתגלגל על הארץ לרוב דבקותו, הי' ר"פ מרכין אזניו לשמוע המלים שיצאו מפה ק' ובאם לא שמע כמה מלים, הניח בהכתב כמה שורות חלק, לסימן כי חסר משהו. ולכן לפעמים בתו"א שבנוי הרבה על הנחות הר"פ חסר בכמה מקומות קישור הענינים, ורק שכ"ק אדה"ז צ"ק קישר את הדברים ובכל זאת בכמה מקומות קשה הקישור.

כ"ק אד"ש הי' בשמחה בעת ההתועדות והסביר, שאם שהמצות הקשורים בפורים מצותן רק עד יום ט"ו אדר, כמו מקרא מגילה, משלוח מנות כו', אבל ענין השמחה שייך לכל החדש.

בש"ק אחר התפילה קרא כ"ק אד"ש (ע"י הרב חזקוני) את יואל שי' ואת הת' אברהם שם - טוב (הוא בעל כשרונות ואחד החוזרים), והיו כעשרים רגעים בחדרו.

כ"ק אד"ש שאלם אם יודעים הם את כל השיחות, כי כ"ק אד"ש בעצמו איננו זוכר מה הי' בהתועדות פורים אחרי ב' השיחות הראשונות והמאמר שאחריהם. (כנראה שהי' ע"ד שכינה מדברת מתוך גרונו. ושמעתי כי כבר הי' לעולמים דומה לזה אצל הנשיאים הקודמים).

הם חזרו לפניו קצת מהשיחות וספרו לו סדר הענינים בהתועדות ועל כמה דברים תמה בעצמו, וכאשר סיפרו לו שניגנו ניגון אדה"ז והבבא הד' רק פעם אחת שאל: מדוע? ואמר א"ש: כי כן צוה אדמו"ר, ואמר: איך האב אזוי געהייסן, נו. (כלומר בניחותא). וביקשם למסור לו את הראשי פרקים מהשיחות, והיום מסרום לכ"ק אד"ש.

יואל צלצל אלי ויספר לי כי כ"ק אד"ש החזיר את הרשימות ובכמה מקומות

הרה"ח ר' יואל כהן

הרה"ח ר' אברהם שם-טוב

הגיה את השיחות ובמקומות שדיבר עם אנשים פרטיים מחק את הכתוב. ואין יואל שי' יודע אם הכוונה היא לפרסמם, ואמרת לי לו שדעתי היא שדוד ראסקין ישאל ע"י הרב חודקוב, אם לפרסם את הרשימות בהתוכן שי"ל אי"ה ע"י צא"ח.

ביום הראשון הייתי בבית המדרש בעת שחזר יואל את המאמר וכן ביום ב' בחזרו כמה מהשיחות, עד שעה מאוחרת. יואל אמר שיש במאמר חידוש בענין פנימיות וחיצוניות הרצון, ובו יובנו כמה מקומות בתרס"ו ועוד.

כן עזרתי ביום ב' לדוד ראסקין לסדר את רשימת השיעורים שע"י צא"ח על מנת לפרסמם בעיתון ביום ועש"ק.

ביום ג' היתה חתונת הת' ברוך בריקמאן עם בתו של הרב חייקין ממאנטריאל. כ"ק אד"ש הי' מסדר הקידושין, ובאנו מהחתונה בשעה הראשונה אחר חצות. אתמול הי' אצלי יואל שי', ועזרתי לו בהכנת תוכן השיחות להתועדות פורים, והי' יותר מג' שעות. ונקוה כי יודפסו בימים הקרובים אחרי אישורו של כ"ק אדמו"ר שליט"א.

השבוע ביקרה אצלנו מרת פרוס, חמותו של שלום לברטוב (קאבילאָקער) ומרדכי דובינסקי, וסיפרה דבר נפלא מכ"ק אד"ש.

אחד הבע"ב בבית הכנסת בו משמש שלום לברטוב בתור שמש, יש לו בת, ילדה כבת י"א, ול"ע נשרו שערות ראשה, באופן מבהיל עד שהיתה מתבוששת לצאת החוצה. היו אתה אצל הרבה רופאים, וגם אצל גוטע אידן, אבל ללא הועיל. ויעצם שלום לברטוב שילכו לכ"ק אד"ש, ושמעו לעצתו.

כ"ק אד"ש אמר להם, שבאם תקבל הילדה, אשר כשתגדל ותנשא לאיש תלבש פאה נכרית, יעזור השי"ת שיגדלו שערותי, וקבלה עלי' והבטיחה, וכעבור זמן קצת התחילו שערותי לגדול, וכעת יש לה שערות גדולות ונאות.

ב"ה מוצש"ק פ' פרה, ויק"פ, כ"ג אדר.

(הוספות לפורים)

כפי שסיפר לי יעקב האלצמאן, קרא כ"ק אד"ש בעצמו את המגילה עבור הרבנית תחי', קרא במהירות גדולה.

בעת ההתועדות אמר לזלמן בליזובסקי ("המלאך", גיסו של הרמ"ז גרינגלאז) (הלשון בערך): ער זאל זיך אָננעמען אויף זיך מיר צו פאָלגן, אפילו אויב עס וועט ביי אים אויסקומען אַז עס איז ניט ווי עס שטייט אין שולחן ערוך, ער קען זיך אויף מיר פאָרלאָזן, עס איז מתאים מיטן שו"ע. והיום בעת ההתועדות אמר: ער האָט שוין אָנגעהויבן צו פאָלגן, זאל זיין אַ גוטע התחלה.

באשר ראה - היום - אַז דער עולם וואונדערט זיך אמר בשחוק: עס איז געווען אַן אַרמיאָנין אין ראָסטאָוו פלעגט ער זאָגן "מאָי טוואָיי פאנייאָיי".

גם קרא את שלום העכט, ואמר מען רופט אים סידני, זאל אים די פרוי רופן שלום, וועט ביי זיי זיין שלום אין הויז און עס וועט זיין אַ בן זכר.

בסיום ההתועדות דש"ק העבר דבר אודות נחיצות הלימוד דא"ח קודם התפלה בש"ק, ואמר שיבואו לכה"פ 9 אזייגער פארטאָג - בשחוק - ואמר הרש"ל מסתמא מיינט מען ניט די תלמידים, הכריז שוב, שאינו מדבר אודות התלמידים שיש להם סדרם הקבוע.

השבוע נפטר בנו של יהושע גודמאן (גיסו של יודא קרינסקי) ילד בן 7, פתאום, זוהי טרגדי' איומה, כי לפני כשנה ומחצה נפטר אצלם ר"ל בן, ג"כ ילד בן 7 שנה פתאום. מחר מתכוננים כמה מחברנו לנסוע לניו הייווען לנחמם, ינחמם השי"ת בתוך שאצו"י.

לייבל גרונער מספר, שהי' נראה מתשובתו של כ"ק אד"ש, כאשר הודיעוהו אודות מצבו של הילד, שמשוהו אינו בסדר. וכן מספר שאצל הילד הקודם ר"ל, כאשר הודיע יהושע להרב חדקוב אודות מצב הילד ע"י הטלפון הי' כ"ק במשרדו של הרב חודקוב, והרב חודקוב מסר לכ"ק אד"ש אודות המצב ואמר, נו, וכאשר אמר יהושע להרב חודקוב בהטלפון שמבקש שיברכו ברפואה שלימה רפואה קרובה, אמר: אז ער וועט זיצן אויף מיין אָרט וועט ער זאָגן וואָס צו זאָגן. והוא פלא.

שטורעם.נט SHTUREM.NET

היום היתה התועדות כב' שעות, היו ג' שיחות ומאמר ד"ה וידבר כו' זאת חוקת התורה. ניט געווען, כנראה, שטאַרק אויפגעלייגט אבל דבר אודות שמחה דחודש אדר, וגם ציוה לנגן א פורים'דיקן ניגון. ולבסוף גם נראה הי' שפוזרו העננים ונראה שמחה בפניו.

תשובת כ"ק אד"ש כאשר נתנו לו את תוכן השיחות: איך האָב דאָך שוין געגעבן פאַר צעירי חב"ד (כוונתו לרשימת הראשי פרקים משיחת פורים ע"י יואל ואברהם שם טוב). וכאשר אמר לייבל גראָנער שאין אלו אלא ראשי פרקים. אמר, עס איז דאָך אויך דאָס זעלבע, ואמר להוסיף בהם את ב' השיחות הראשונות שלא היו בהר"פ.

אמנם יש בהם הרבה עיבוד כי לא נרשמו להפצה, והיום הי' אצלי יואל

ואברהם ועבדנו קצת ע"ז. אח"כ היתה חזרה בביה"מ ע"י יואל מהמאמר והשיחות. ואח"כ מלוה מלכה אצל ר' מרדכי גראנער, לטובת מעמד. וכ"ק נתן לזה ב' מכתבים מכ"ק אדמו"ר (מהוריי"צ), אחד מהם לר' זלמן דוכמאן אודות לימוד תניא, והב' למר יוסף פלאייער משיקאגא משנת תש"ג, בו מתאונן שאין עוזרים לו בעבודתו, מכתב תוכני ומאד מעניין, ומסתמא יפורסם במשך הזמן.

מענדל בוימגארטן מספר: אחת מקרובותיו, אחר שנולד אצלם ולד הראשון, הרבה שנים לא היו אצלם ילדים, והלכו לכ"ק אד"ש ואמר שאם תשמור טהרת המשפחה יולד להם ילד, ובראשונה לא רצתה בשום אופן, ואחרי הפצרות הסכימה, ותיכף בפעם הראשונה נפקדה בע"ה.

אחד מדיטרויט לא היו לו בנים זמן רב, וציווה כ"ק אד"ש שיבדוק את תפיליו, ומצא פסול במלה "בניכם" שבפסוק למען ירבו ימיכם כו' וכאשר תקן התפילין נפקדה זוגתו בזרעא חייא וקיימא.

ב"ה ד, כ"ז אדר.

ביום הראשון נסעתי עם שלום בער גאלדשמיד, לעת ערב, לניו הייווען לנחם את יהושע גודמאן על פטירת ילדו. הדרך ארכה כשתי שעות ובאנו לשם לפני תפילת ערבית ושהינו שם כשעה, מצאנו שם את הורי', ר' שמעי' קרינסקי וזוגתו ובניהם, וועלוול, יוסף דובער, ושמואל פנחס, וכן הי' שם גיסו משה העכט (מנהל הישיבה דשם), זאב שילדקרויט והערשל פאגעלמאן.

סיפרנו כמה סיפורים מכ"ק אדמו"ר שליט"א, טוב הדבר שבאנו, כי עכ"פ הסיח דעתו לכמה רגעים מצערו הנורא.

יהושע סיפר, אשר בהיות כ"ק אדמו"ר בארה"ב בשנת תרפ"ט בא אליו איש אחד, אן ערליכער, ואמר שבנו הוא אידיאלאג אצל הקומוניסטים (דומה להרבה צעירים יהודים בזמן ההוא), ועומד הוא להתחתן בקרוב ורצונו לקרבו ליהדות, ויאמר לו כ"ק אדמו"ר שידבר אתו אודות טהרת המשפחה, ויאמר לו, בהיות אשר אחת מטענותיהם היא שצריך לתת להנוער בחירה חפשית לבחור בדת, ובאם יולד בלי טהרה אין בחירתו חפשית כ"כ. הלה מסר את הדברים לבנו והדברים נתקבלו אצלו וקיבל על עצמו להזהר בטהרת המשפחה.

חזרנו לניו יארק קרוב לשעה העשירית.

ביום ב' ביקרני יואל ועבדנו כמה שעות על ראשי הפרקים דשיחות פורים, כי הי' צורך לתווך את הר"פ עם התוכן שסודר בשבוע הקודם. היתה עבודה רבה ובעזבו את מעוננו שעה חצי הראשונה עוד לא גמרנו כמה שיחות. נחמן סודאק וב"ש כהן עוזרים עם ההעתקה.

אתמול ביום ג' למדו אצל יואל, למדו שו"ע ואח"כ חזר יואל על השיחות דש"ק. אחרי גמר הלימוד בשעה 10:30, נשארתי אצלו לעזור עם תוכן השיחות ועבדנו כשתי שעות.

תמול קבלנו מכתב מדודנו ר"נ שי' נעמאנאָוו ותוכנו התעוררות לעבודה שבלב, ער איז פשוט אַ חסיד ווי עס איז געווען אַמאָל וכל הענינים נוגעים לו בנפשו, ניט גינארטערהייד.

בש"ק פ' תשא חזרתי בביה"כ של ר"מ טייטלבוים (ז.א. בבית כנסת זה הוא מכהן בתור שמש) את שיחת כ"ק אד"ש מפורים תשי"ז (תשט"ז?) ובש"ק העבר אחת השיחות של כ"ק אד"ש בשבת זו בענין ח"י ברכות התפלה כנגד ח"י פעמים כאשר צוה ה' את משה דמשכן שני, ובענין החיוב דקבלת המצוה דואהבת לרעך כמוך לפני התפילה.

היום גמרתי לסדר את המורה שיעור לתניא באידיש, שסודר ע"י ליב גראָנער לשנה פשוטה, ודומני כי כ"ק שליט"א יקחנו אתו מחר בביקורו על האהל.

בזמן האחרון נוסע כ"ק אד"ש על האהל במכוניתו והנהג הוא יהודה קרינסקי, מבלי שילוהו מישהו אחר כנהוג בזמן הקודם.

שכחתי להוסיף להתועדות דש"ק שאחר פורים:

אמר לאחד ממאָנטרעאָל שיאמר לחיים, און דער צלם אלקים זאָל זיין בגילוי (כוונתו להזקן).

בהתועדות ש"ק האחרון היתה שבע ברכות של ברוך בריקמאָן וציוה לנגן אַ

חתונה ניגון, וניגנו עוד ישמע (הירושלמי) כנהוג.

אמר שאלו הנוסעים לאה"ק יאמרו לחיים והזכיר את מינסקי וכמובן גם את הרב שניאור גארעליק. אח"כ אמר הרב ברוך נאה ג"כ לחיים ואמר שנוסע אי"ה בשבוע זה, ושאל כ"ק באיזה ספינה הוא נוסע ואמר, קווין עליזאבעט, ונהנה כ"ק אד"ש, ואמר בקול רם שצריך להכריז אשר הנסיעה באניות היהודיות היא חילול שבת בפרהסיא.

הערב אסיפה כללית של נשי חב"ד למסור להן שיחת כ"ק אד"ש מפורים בהנוגע לנשים ביחוד.

ביום הראשון היו הקשורי תנאים של הת' יעקב ווינטער מפייטסבורג עם חסיא פולנער בשעטו"מ.

בש"ק זה, פ' פרה, בעת אמירת ההפטרה אמר: בהקדשי בכם לעיניכם וגם לעיניהם, כדעת המנחת שי.

שטורעם.נט SHTUREM.net

ב"ה, א, ב' ניסן, יום הילולא של אדמו"ר, שעה חצי השתים עשרה

כפי שסיפר לי דוד ראסקין, הכינו הת' יחיו את תוכן השיחות במכונת כתיבה, ונשארו כמה עמודים חלק ושאלו אם להוסיף גם את מכתבו של כ"ק שליט"א לצא"ח מר"ח שבט ש.ז., ואמר כ"ק שליט"א שיתן מכתב מיוחד להדפיסו, ושוב (כעבור איזה זמן) כשבקשו ממנו את המכתב אמר שאחרי שיגיה את התוכן אז יתן גם את המכתב (מצד א' טוב הדבר מאד מאד שכ"ק שליט"א יגיה את התוכן, אמנם טוב הדבר שהדבר לא ידחה עי"ז) נקוה כי בהקדם תודפס השיחה בצירוף המכתב.

יעקב ווינטער (החתן של חסיא פולנער) בהיותו על יחידות בשבוע זה שאל מכ"ק